

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13980,Niezalezne-Zrzeszenie-Studentow-w-Szczecinie.html>
2023-02-06, 10:35

Niezależne Zrzeszenie Studentów w Szczecinie

Niezależne Zrzeszenie Studentów w Szczecinie. Tworzenie pierwszych struktur nowej, niezwiązanej z władzami studenckiej organizacji, rozpoczęło się w Szczecinie na przełomie IX/X 1980. Powstały Tymczasowe Komitety Założycielskie NZS Politechniki Szczecińskiej, Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Wyższej Szkoły Morskiej, Pomorskiej Akademii Medycznej oraz Akademii Rolniczej. 16 X powołano Międzyuczelnianą Radę Koordynacyjną NZS w Szczecinie. Stałe władze na poszczególnych uczelniach wybrano po oficjalnej rejestracji Zrzeszenia, która nastąpiła 17 II 1981. Wśród czołowych działaczy Zrzeszenia w Szczecinie przed 13 XII 1981 wymienić należy: Andrzeja Kotulę, Pawła Bartnika, Marka Adamkiewicza, Leszka Chwata, Teresę Hulboj (WSP), Włodzimierza Kałużę, Zbigniewa Korenia, Andrzeja Pozlewicza, Pawła Wielopolskiego, Łukasza Piskorskiego, Marka Koćmiela, Leszka Błachowskiego, Marka Rudnickiego, Piotra Zalewskiego (PS), Wiesława Kupińskiego, Wojciecha Klukowskiego, Mirosława Błachowskiego, Mariusza Ratajczaka, Wojciecha Rybkiewicza, Janusza Maćkowskiego (PAM), Roberta Górskiego, Jarosława Kutniewskiego, Wojciecha Tadajewskiego, Cezarego Płacheckiego, Piotra Sablika (AR), Jerzego Węgrzynowskiego, Jarosława Szechowskiego, Jerzego Łodygowskiego, Grzegorza Wojciechowskiego, Piotra Trzaskę (WSM). W l. 1980–1981 działacze NZS wydawali wiele pism; na PS: „Głos Studencki”, „Prawda”, „Muchomor”; w WSP: „Półgębkiem” i „Komunikat”; AR: „Kret”, „New Striker” i „Old Striker”; PAM: „Złoty Róg”. Wydawano też książki, m.in. w AR poświęcone Józefowi Piłsudskiemu, w WSP poezję Czesława Miłosza i prace Leszka Nowaka). Działacze Zrzeszenia organizowali otwarte spotkania ze znanymi postaciami ze środowisk niezależnych. Utrzymywano współpracę z „Solidarnością”, wspierano związkowe protesty, pomagano w kolportażu materiałów.

Aktywnie włączano się w życie akademickie organizując samorząd studencki, uczestnicząc w pracach uczelnianych senatów, czy nagłaśniając postulaty różnego rodzaju zmian w funkcjonowaniu szkolnictwa wyższego. Włączając się do akcji podejmowanych w innych częściach kraju, kilkakrotnie na szczecińskich uczelniach podejmowano również strajki oraz akcje protestacyjne. Od początku przedstawiciele Szczecina brali udział w ogólnopolskich spotkaniach, zaś w IV 1981 na I Zjeździe Zrzeszenia Andrzej Kotula z WSP i Wiesław Kupiński z PAM zostali wybrani do KKK. Wprowadzenie stanu wojennego przerwało funkcjonowanie NZS w Szczecinie (kilku działaczy zostało internowanych). Nie podjęto decyzji o powołaniu podziemnych struktur, poszczególni działacze kontynuowali działalność na własną rękę, m.in. w ramach Akademickiego Ruchu Oporu.

7 X 1987 odbyło się spotkanie przedstawicieli szczecińskich uczelni, na którym podjęto decyzję o reaktywacji NZS w Szczecinie. 23 XI na terenie Wydziału Humanistycznego i Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Szczecińskiego rozkolportowano ulotki – komunikat o reaktywowaniu w Szczecinie Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Ulotka była swoistą deklaracją założycielską wskazującą za cel główny związku jego legalizację. Wkrótce zostało przygotowane pismo informacyjne pt. „Czarna skrzynka”, które nakreśliło intencje NZS. Przede wszystkim nawiązywano do programu NZS z 1981. Osobami najbardziej zaangażowanymi w tworzenie struktur NZS na Uniwersytecie Szczecińskim byli Adam Zadworny, Jacek Motylewski, Dariusz Foterek. Szybko liderzy NZS stali się obiektem zainteresowania Służby Bezpieczeństwa. (A. Zadworny wg. Radia Wolna Europa, był drugim, najczęściej zatrzymywanym za przekonania polityczne po Piotrze Ikonowiczu, w II poł. 1988). Działalność NZS polegała przede wszystkim na inicjowaniu różnego rodzaju happeningów, przygotowywaniu oraz kolportażu ulotek, transparentów i plakatów. W VIII 1988. NZS czynnie pomaga strajkującym portowcom, przede wszystkim wraz z „WiPem” organizują sieć kolportażu ulotek i pism skierowanych do mieszkańców Szczecina. We IX 1988 przedstawiciele szczecińskiego NZS uczestniczą w ogólnopolskim III Zjeździe NZS w Gdańsku, gdzie do

tworzonej KKK NZS włączono Adama Zadwornego, studenta II roku Wydziału Ekonomicznego USz 22 IX w pomieszczeniach kościoła p.w. Andrzeja Boboli w Szczecinie odbyło się spotkanie organizacyjne NZS działającego na szczecińskich uczelniach, podczas którego ustalono program działania organizacji w najbliższym roku akademickim. Zamierzono poprzez udział w wyborach do samorządu studenckiego, i wygranie tychże wymóc umożliwienie legalnego działania w ramach prawa. Wkrótce także wyłoniono Komitety Założycielskie NZS USz i Politechniki Szczecińskiej. W spotkaniach uczestniczyli także studenci innych szczecińskich uczelni. Wydano pismo „Informator Akademicki”, który miał przejąć rolę głównego źródła informacji dla studentów. I 1989 Urząd Wojewódzki odmówił rejestracji NZS. III 1989 przekształcono Komitety Założycielskie w Tymczasową Komisję Organizacyjną NZS. Niektórzy z działaczy zaangażowali się w kampanię wyborczą do Sejmu i Senatu, jednakże formalnie NZS w niej nie uczestniczył. W maju na uczelniach szczecińskich zorganizowano wiece, na których zaprotestowano przeciwko braku decyzji w sprawie rejestracji NZS (29 V 1989 na USz ogłoszono strajk okupacyjny, na PS 15 studentów podjęło strajk głodowy). Do ponownej rejestracji NZS doszło 22 IX 1989, w czasie gdy na czele rządu stał Tadeusz Mazowiecki.

Grzegorz Czapski|Michał Siedziako

[Szczecin, Region Pomorze Zachodnie](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)